

**Oponentský posudok na diplomovú prácu Bc. Kristýny Lavickej
*Role autora v umeleckém díle podle Jana Mukařovského se
zaměřením na film***

Bc. Kristýna Lavická sa vo svojej diplomovej práci *Role autora v umeleckém díle podle Jana Mukařovského se zaměřením na film* pokúsila analyzovať úlohu autora v tvorbe umeleckého diela, konkrétne filmového diela, pričom pri svojej analýze sa opierała predovšetkým o teoretické názory Jana Mukařovského.

Diplomová práca obsahuje okrem úvodu a záveru tri kapitoly. Prvá kapitola je zameraná na interpretáciu kľúčových textov Jana Mukařovského. Diplomantka si z hrúbky Mukařovského textov vybrala tie texty, v ktorých sa tento mysliteľ zaoberal problémom umeleckého diela ako znaku, estetickou funkciou, normou a hodnotou, osobnosťou a individuum v umení, ako aj definíciou umenia, klasifikačnými princípmi umenia, ale aj zámernosťou a nezámernosťou v umení. Nesporne jej výber je korektný, veď vo veľkej miere sa jedná o kľúčové texty, ktoré sú notoricky známe a samozrejme aj hojne využívané či zneužívané. Diplomantka správne identifikovala vplyv Ferdinanda de Saussura na tvorbu Jana Mukařovského, ktorý možno ako prvý využil saussurovskú opozíciu *langue/parole* v deskripcii umeleckej komunikácie, pričom ju nielen využil, ale aj ukázal zásadnú odlišnosť umeleckej komunikácie od iných foriem komunikácie. Čo sa týka Mukařovského chápania znaku, nesporne zo Saussura preberá vymedzenie znaku ako niečoho, čo vzniká ako prostriedok komunikácie minimálne medzi dvoma subjektmi. Na rozdiel od Saussura si však Mukařovský všíma aj komplikované a nejednoznačné vzťahy medzi znakom a skutočnosťou, ktorú zastupuje a reprezentuje, čiže jeho chápanie znaku a predovšetkým umeleckého znaku je v tomto aspekte oveľa širšie.

Už bolo povedané, že diplomantka si zvolila reprezentatívny výber Mukařovského textov, škoda len, že do výberu textov nezaradila Mukařovského explicitné texty o semiológii, publikované v knihe *Umelecké dílo jako znak* (ed. Jankovič, Milan, Praha: Ústav pro českou literaturu 2008). Ide o texty, ktoré by jej mnohé pochybnosti či váhania dokázali rozptýliť a odstrániť a navyše by jej umožnili súvislý prechod

do ďalšej kapitoly s názvom Semiotika filmu. V nej diplomantka okrem Mukařovského názorov na znakové fungovanie filmu priberá do hry aj Jamesa Monaka a Jerzy Plařevského, hoci by správne mal byť uvedený najprv Plařevski a až potom Monako, pretože ide o staršieho autora. Z diel týchto troch mysliteľov si opäť vybrala to, čo funkčne dokázala využiť v nasledujúcej kapitole, venovanej autorstvu vo filme. Na rozdiel od iných umení je autorstvo vo filme veľkým problémom, diskusie o podiele a kompetenciách jednotlivých tvorcov sa vedú nielen na úrovni estetiky a teórie filmu, ale aj na úrovni práva, pretože to súvisí s autorskými právami a nárokmi na honorár. V tejto časti sa diplomantka oprela o názory Jaroslava Vančáta, ktoré vzhľadom na rozvrh diplomovej práce možno považovať za funkčné a dostatočne prepracované.

Diplomantka Bc. Kristýna Lavická si zvolila aktuálnu tému, našla si aj platformu, ktorá jej umožnila danú problematiku uchopiť. Jej text je prehľadný, dodržiava zásady vedeckej etiky. Za negatívum považujem to, že nevyužíva viac sekundárnej literatúry, najmä v častiach, venovaných názorom Jana Mukařovského. Táto literatúra by jej umožnila hlbší vhl'ad do problematiky a mnohé problémy by jej umožnila riešiť detailnejšie. Keď zväžím pozitíva a negatíva, pozitíva jednoznačne prevažujú a preto hodnotím diplomovú prácu Bc. Kristýny Lavickej *Role autora v uměleckém díle podle Jana Mukařovského se zaměřením na film* známku **B**.

V Bratislave 20. 1. 2015

prof. PhDr. Peter Michalovič, PhD.